

Akademik Ortamda ?leti?im Analizi Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akademik Ortamda ?leti?im Analizi Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16556>

Özet

Akademik Ortamda İletişim Analizi Envanteri (AOİAE), Sıddıka Gizir ve C. A. Gizir tarafından 2005 yılında geliştirilmiş bir psikolojik ölçek türüdür. Bu envanterin temel amacı, üniversite bölümleri içerisindeki akademisyenler arasındaki iletişim dinamiklerini, etkileşim sorunlarını ve örgütsel atmosferi sistematik bir şekilde analiz etmektir. Envanter, akademik birimlerin işleyişini ve bilimsel üretkenliğini olumsuz etkileyebilecek on farklı iletişim ve yapısal faktörü ölçmek üzere tasarlanmıştır. Ölçek, 36 maddeden ve 10 alt boyuttan oluşmakta olup, akademik ortamlardaki iletişim engellerini ve motivasyon eksikliklerini belirlemede önemli bir tanı araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Akademik iletişim, örgütsel psikoloji, akademik ortam, iletişim analizi, ölçek geliştirme, bilimsel işbirliği, motivasyon eksikliği, Likert ölçeği.

Yazarlar

Sıddıka Gizir, C. A. Gizir

Amaç

Akademik Ortamda İletişim Analizi Envanteri'nin birincil amacı, yükseköğretim kurumlarındaki akademik bölümlerinde görev yapan öğretim elemanlarındaki iletişim süreçlerinin niteliğini ve niceliğini saptamaktır. Ölçek, özellikle akademik işbirliğini, bilgi paylaşımını ve örgütsel iklimi engelleyen faktörleri tespit etmeyi hedefler.

Bu envanter, akademik yöneticilere ve araştırmacılara, iletişim kopuklukları, gruplaşmalar ve yönetsel sorunların bilimsel üretkenlik üzerindeki potansiyel etkilerini anlamak için nicel veriler sunar. Böylece, bölümlerin atmosferini iyileştirmeye yönelik hedeflenen müdahaleler geliştirilebilir.

Yapı (Construct)

AOİAE, akademik ortamlardaki iletişim ve etkileşim kalitesini çok boyutlu olarak ele alan bir yapıyı ölçmektedir. Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, akademik bölüm içerisindeki sosyo-kültürel ve örgütsel iklimin iletişim üzerindeki yansımalarıdır. Bu yapı, on temel alt boyutta incelenir:

Yetersiz İletişim: Akademik konularla sınırlı yüzeysel etkileşim.

Bireysellik: Çalışmaların çoğunlukla kişisel çabalarla yürütülmesi.

Bilimsel Bilginin Yetersiz Paylaşımı: Bilgi alışverişinin düşük olması.

Motivasyon Eksikliği: Ödüllendirme sisteminin yetersizliğinden kaynaklanan düşüş.

Gruplaşma: Akademik unvana dayalı sosyal hiyerarşinin oluşumu.

Yönetimsel Sorunlar: Kurallara uyumun sağlanması.

Ortak Amaç Eksikliği: Bölümün gelecek hedeflerinin belirsizliği.

Eleştiriler: Bilimsel eleştirilerin dedikodu şeklinde yapılması.

Bölümün Geçerlilik Özelliği: Diğer bölümlerle yeterli iletişim kurulamaması.

Bölüm Atmosferi: Akademisyenlerin kendilerini güvende hissedip hissetmemeleri.

Geçerlilik

Envanterin yapısal geçerliliği, ölçek geliştirme sürecinde kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Yapı geçerlik çalışmaları kapsamında Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak öngörülen on faktörlü yapıya ampirik verilerle uyumlu olduğunu göstermiştir.

Araştırma bulguları, AOAE'nin 36 madde ve 10 farklı alt boyuttan oluşan öngörülen yapıya doğrulanmıştır. Bu faktör yapısı, akademik ortamdaki iletişim sorunlarının çok yönlü doğasına bağlı olarak bir şekilde temsil ettiğini kanıtlamıştır.

Güvenirlilik

Güvenirlilik analizleri, envanterin iç tutarlılığını yüksek olduğunu ortaya koymuştur. İç tutarlılık değerlendirilmesinde kullanılan Cronbach Alfa katsayıları, genel olarak .67 ile .88 arasında değişen değerler almıştır. Bu aralık, sosyal bilimler alanında kabul edilebilir düzeyde güçlü bir iç tutarlılığı işaret etmektedir.

On altı ölçeğin her biri için hesaplanan Cronbach Alfa tutarlılık katsayıları sırasıyla şu şekildedir: .81, .68, .76, .67, .69, .85, .85, .75, .80 ve .88. Bu değerler, özellikle bazı alt boyutlarda (örneğin .88 ve .85) mükemmel, en düşük değerlerde bile (.67 ve .68) kabul edilebilir düzeyde güvenilirliği göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını netleştirmek ve yapı geçerliliğini test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, ölçek maddelerinin, teorik olarak belirlenen on ayrı faktör altında toplandığını istatistiksel olarak kanıtlamıştır. Bu analiz, envanterin çok boyutlu yapısının sağlam olduğunu ve her bir alt boyutun kendine özgü bir iletişim problem alanını ölçtüğünü teyit etmiştir.

DFA sonuçları, 36 maddenin on faktöre dağılımının beklenen model uyumunu sağladığını göstermiştir, bu da ölçeğin akademik iletişim dinamiklerini aydınlatma yeteneğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Enstrüman

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir ölçek çalışmasıdır.)

Format: Yazılı envanter (36 madde, 10 alt boyut)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Akademisyenler (Öğretim elemanları)

Yaş Grubu: Yetişkin (Yükseköğretim kurumlarında görev yapan profesyoneller)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki üniversitelerin çeşitli fakülte ve bölümlerinde görev yapan öğretim üyeleri ve elemanları.

Test Metodolojisi: Bireylerin akademik ortamdaki iletişim sorunlarına yönelik kişisel algılarının ölçek öz bildirimi envanteri.

Anahtar Kelimeler

Çıkarlılık, Cronbach Alfa, akademik işyeri, örgütsel iklim, faktör yapısı, doğrulayıcı faktör analizi, personel ilişkileri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Veri mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için sgizir@gmail.com adresi belirtilmiştir.

Yayın Adresi: Veri mevcut değildir.

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2005

Özinler ve Ücret: Ölçek, akademik araştırmalarda kullanım için genellikle yazarlarla iletişime geçilerek izin alınması gerektirir. Sorumlu yazarın iletişim bilgisi mevcuttur.

PDF Kaynağı: Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [akademik-ortamda-iletisim-analizi-envanteri-toad.pdf](#)

Referanslar

Gizir, S., ve Gizir, C. A. (2005). Akademik Ortamda İletişim Analizi Envanteri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 112-125.

Akademik Ortamda İletişim Analizi Envanteri Maddeleri

Derecelendirme: 5'li Likert (1=kesinlikle katılmıyorum, 2=katılmıyorum, 3=kararsızım, 4=katılıyorum ve 5=kesinlikle katılıyorum)

Ölçek 36 madde on faktörden oluşmaktadır:

Yetersiz İletişim (1m): Bölümümdeki diğer akademisyenlerle iletişimim akademik konularla sınırlıdır.

Bireysellik (7m): Bölümümde akademik çalışmalar daha çok bireysel yapılır.

Bilimsel Bilginin Yetersiz Paylaşımı (10m): Bölümümde akademisyenler arasında bilimsel bilgi alış-verişi azdır.

Motivasyon Eksikliği (12m): Bölümümde ödüllendirme sisteminin yetersizliği akademisyenlerin bilimsel çalışmaya yapma konusunda motivasyonlarının düşmesine neden olur.

Gruplaşma (16m): Bölümümde akademik unvanı birbirine yakın olanlar kendi aralarında daha sık iletişim kurarlar.

Yönetimsel Sorunlar (23m): Bölümümde idari kurallar herkese farklı uygulanır.

Ortak Amaç Eksikliği (25m): Bölümümün gelecek için ortak bir hedefi yoktur.

Eleştirisi (28m): Bölümde bilimsel eleştiriler genelde dedikodu şeklinde yapılır.

Bölümün Çeşitlilik Özelliği (31m): Kişisel girişimler dışında diğer bölümlerle yeterince iletişim kurulamaz.

Bölüm Atmosferi (35m): Bölümümde kendimi güvende hissediyorum.